

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de Vaste Commissies voor Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Ons kenmerk 2017.0458
Behandeld door E. Terheggen
Telefoon 06 153 288 86
E-mail eterheggen@energie-nederland.nl
Datum 20 juli 2017
Onderwerp Clean Energy Package – informatie en aanbevelingen

Geacht leden van Vaste Kamercommissies voor Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu,

In Brussel wordt momenteel gesproken over een aantal voorstellen voor richtlijnen die onderdeel uitmaken van het zogenoemde Clean Energy package. Binnen de verschillende raads werkgroepen zijn de onderhandelingen over dit wetgevende pakket in volle gang, en ook binnen het Europees Parlement zijn deze richtlijnen onderwerp van gesprek. Energie-Nederland volgt dit proces op de voet en zou graag uw aandacht vragen voor een aantal onderwerpen die specifiek van belang zijn voor de Nederlandse energiemarkt.

REGULATION ON THE GOVERNANCE OF THE ENERGY UNION

- **Relatie tussen het EU ETS en stimulering van onder andere hernieuwbare energie en energie-efficiëntie**

Met de richtlijnen uit het Clean Energy package worden doelstellingen geformuleerd voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Hoewel Energie Nederland streeft naar het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie, maakt zij zich zorgen over het directe effect dat deze doelstellingen hebben op het belangrijkste klimaatinstrument: het EU ETS. Een hoger aandeel duurzame energie of een verminderd energiegebruik leiden immers tot een lagere vraag naar CO₂-rechten, met als gevolg een groter overschot aan rechten en daardoor een lagere CO₂ prijs. Zolang de corresponderende hoeveelheid rechten niet uit de markt wordt gehaald, betekent dit dat de kostprijs van fossiele opwek lager wordt in plaats van hoger. Vanuit de markt zullen daardoor geen prikkels ontstaan om te investeren in duurzame energie en efficiencymaatregelen. Gevolg hiervan is dat de transitie kostbaarder wordt dan nodig. De wetgeving moet daarom zo worden aangepast dat de CO₂-rechten die worden uitgespaard door overheidsmaatregelen gericht op CO₂-reductie uit de markt worden gehaald. Meer duurzame energie en meer energie-efficiency leiden dan ook daadwerkelijk tot meer CO₂ reductie in Europa. Binnen de 'Regulation on the Governance of the Energy Union' kunnen hier afspraken over worden gemaakt.

Helaas gaan de bij het Europees Parlement ingediende amendementen niet verder dan dat lidstaten de effecten van het beleid op het ETS in kaart moeten brengen. Wij dringen er dan ook op aan dat in de Raad harde afspraken worden gemaakt om de dreigende uitholling van het ETS tegen te gaan. Hierdoor wordt een onnodig kostbare transitie waarbij marktprikkels onvoldoende worden benut voorkomen.

RENEWABLE ENERGY DIRECTIVE

Doel van deze richtlijn is om de regels ten aanzien van opwek van hernieuwbare energie te harmoniseren. In zijn algemeenheid steunen wij de opzet van het voorstel van de Europese Commissie. Voor twee onderdelen vragen wij echter uw bijzondere aandacht:

- **Verplichting om garanties van oorsprong te veilen**

In het voorstel van de Europese Commissie is een verplichting opgenomen om garanties van oorsprong te veilen als deze betrekking hebben op opgewekte energie die met behulp van subsidie tot stand is gekomen. Het idee is om te voorkomen dat bedrijven "dubbel" profiteren van zowel subsidie als de waarde van de garantie van oorsprong. In het Nederlandse subsidiesysteem is er géén sprake van een dubbel voordeel. Het mechanisme van de SDE+ dwingt bedrijven om het laagst mogelijke subsidiebedrag aan te vragen, waardoor in dat bedrag de waarde van oorsprong wordt verdisconteerd. Een verplichte veiling zou betekenen dat energieleveranciers niet langer in staat zijn om hun klanten zelf opgewekte duurzame energie te verkopen. De mogelijkheid om dit te doen is een belangrijke motor achter de verduurzaming van de Nederlandse energiemarkt. In het Europees Parlement is met een amendement van Rapporteur Blanco Lopez voorgesteld om de veiling niet verplicht te stellen in geval er sprake is van een tendersysteem. Dit zou voor de Nederlandse energiemarkt goed werken. Wij dringen er dan ook op aan dat Nederland deze positie overneemt in de Raadswerkgroepen.

- **Eisen aan inzet van Biomassa**

De inzet van biomassa is een belangrijk instrument in de verduurzaming van de energiemarkt. Het voorstel van de Europese Commissie beperkt subsidie voor biomassa tot gebruik in centrales met zogenaamde 'hoogrenderende-warmtekraftkoppelingstechnologie'. Kort gezegd: centrales die zowel warmte als elektriciteit produceren. Het feit dat op een bepaalde locatie behoefte is aan elektriciteit wil niet zeggen dat op die locatie ook vraag is naar warmtelevering. Dit is erg afhankelijk van de omstandigheden, zoals de aard van de bebouwde omgeving. Deze eis kan er toe leiden dat een elektriciteitsproducent gedwongen wordt te kiezen voor een minder duurzame technologie dan biomassa. Een efficiënt klimaat- en energiebeleid gaat uit van techniek-neutraliteit waarbij het beleid dat het meest efficiënt (kosteneffectief) bijdraagt aan verduurzaming de ruimte krijgt. Een voorwaarde die toepassing van biomassa beperkt tot gebruik in een bepaald type centrale past daar niet bij en schiet zijn doel voorbij. Wij dringen er dan ook op aan dat Nederland in de Raadswerkgroepen vasthoudt aan de mogelijkheid om biomassa in te zetten zonder beperkende regels ten aanzien van de toepassingstechniek.

ELECTRICITY DIRECTIVE AND REGULATION

- **Europese marktintegratie door Regional Operational Centers (ROC's)**

Het integreren van de elektriciteitsmarkten in Europa is een cruciaal onderdeel van de energietransitie. Met een grotere weersafhankelijkheid door opwek uit zon en wind is het noodzakelijk dat binnen de EU stroom gemakkelijk kan worden geïmporteerd en geëxporteerd. Een regionale markt is per definitie dieper dan de markt van een enkele lidstaat en daarmee ook efficiënter aangezien er minder 'back-up' nodig is (om tekorten op te vangen) en er minder wind/zon hoeft te worden afgeschakeld (om overschotten te vermijden)

Het is daarbij van cruciaal belang dat de mogelijkheden van het net zo goed mogelijk worden gebruikt. Het bouwen van nieuwe netten is namelijk duur en tijdsintensief. Het Nederlandse net is gekoppeld aan de continentale synchrone zone, die zich uitstrekt tot aan Portugal en Turkije, waarop balanshandhaving moet worden toegepast als één machine. Deze regio is echter opgeknipt in verschillende stukken (meestal landsgrenzen) en die delen worden aangestuurd door verschillende Transmissienetbeheerders (TNB's). Dit leidt tot inefficiënties, omdat elke Transmissienetbeheerder aannames moet doen over zijn burens en er daarmee uiteindelijk teveel reservemarges in het systeem komen.

Het hebben van autonome transmissienetbeheerders leidt tot sub-optimale oplossingen en trage voortgang van de marktintegratie. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Netcodes die onder het derde pakket zijn opgesteld. Uiteindelijk zijn het Richtsnoeren ("guidelines") met een implementatietraject geworden. Bij die implementatie zien we nu dat TNB's het niet eens kunnen worden en zich niet willen binden.

De Europese Commissie heeft nu voorgesteld om Regional Operational Centres (ROC's) in te richten die bindende operationele beslissingen kunnen nemen. Energie-Nederland steunt dit voorstel. Het is een eerste stap om de Europese elektriciteitsmachine daadwerkelijk als één machine aan te sturen. Een ROC kan de netcapaciteit aan de markt toewijzen zonder dat dit verstoord wordt door de belangen van individuele transmissienetbeheerders. Het Commissievoorstel behoeft wel verdere aanscherping omdat er meer duidelijkheid moet komen over de governance van deze ROC's. Lidstaten zouden bijvoorbeeld meer betrokken moeten zijn.

Helaas is er binnen Europa veel verzet tegen dit voorstel. Sommige lidstaten zijn bang om de autonomie over de TNB te verliezen en pleiten tegen het voorstel, of pleiten voor een verwatering waarbij de ROC geen bindende aanwijzingen zou kunnen geven. Deze autonomie is een illusie, het elektriciteitsnet is één machine. Energie-Nederland pleit er daarom voor dat Nederland in de Raadwerkgroepen het voorstel van de Europese Commissie op dit onderdeel steunt.

- **Aggregators moeten programmaverantwoordelijkheid hebben**

Een aggregator verzamelt flexibiliteit bij bedrijven of huishoudens en biedt dit (geaggregeerde) volume aan op de markt. De Europese Commissie heeft geprobeerd om hun rol in het systeem te definiëren en heeft daarbij aangegeven dat aggregators gehouden zijn aan 'algemene regels die het elektriciteitsstelsel consistent houden' en tegelijkertijd niet verplicht mogen worden tot het verstrekken van compensatie aan leveranciers. Dit schept onduidelijkheid en roept vragen op over de toepassing van "programmaverantwoordelijkheid" op aggregators.

De balans op het net (van vraag en aanbod waardoor de frequentie 50hz blijft) wordt gevormd doordat programmaverantwoordelijken hoeveelheden energie inkopen, verkopen en eventueel afschakelen zodanig dat vraag en aanbod in balans zijn. De energie die niet geconsumeerd wordt door een consument maar doorgeleid wordt naar een aggregator is nog steeds afkomstig van een (programmaverantwoordelijke) leverancier. Een efficiënte stroommarkt vergt dat alle marktpelers programmaverantwoordelijkheid dragen voor de verschillen tussen vraag en aanbod, dus ook aggregators.

Het probleem dat de commissie probeert op te lossen speelt vooral in markten waar gebrek aan concurrentie, vaak in combinatie met veel marktinterventies, een probleem is. In Nederland zijn al sinds de start van de liberalisering aggregators actief, die ofwel zelf programmaverantwoordelijk zijn ofwel dit hebben uitbesteed, zonder dat zij onoverkomelijke problemen zijn tegenkomen om de markt te betreden. De voorstellen van de Commissie zijn onduidelijk over de vraag of het wordt toegestaan dat in Nederland de eis aan aggregators wordt gesteld dat zij programmaverantwoordelijkheid dragen.

We dringen er daarom op aan dat Nederland in de Raadswerkgroepen zeker stelt dat binnen een nationaal marktsysteem de eis van programmaverantwoordelijkheid gesteld mag worden aan een aggregator

Met vriendelijke groet,

Medy van der Laan

Voorzitter Energie-Nederland

